

TENIM UNA
RESPONSABILITAT
CAP A LA SOCIETAT

David Bueno i
Torrens

Professor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

Ciència deshumanitzada

“**A**vegades, els científics hauríem de mossegar-nos la llengua.” El primer cop que sóc conscient d’haver pensat això va ser fa més d’una dècada i mitja. Un equip d’investigadors va descriure un gen que controla la formació del cap. Des del punt de vista de la biologia del desenvolupament, on realitzo una part de la meua recerca, va ser una troballa sensacional. Tanmateix, acabaven l’article dient: “La manipulació d’aquest gen permetria obtenir embrions humans sense cap que podrien ser utilitzats com a font d’òrgans per a trasplantaments.” Atesa l’absoluta impossibilitat científica de fer-ho, l’únic que buscaven era ressò mediàtic per a la seva projecció professional, per sobre de qualsevol consideració ètica. Casos tan exagerats com aquest són extremament rars, però penso que cal denunciar-los públicament perquè, en opinió de qui signa, aquestes mostres de deshumanització científica van contra l’esperit més profund de la ciència: contribuir a l’avenç humà en totes les seves vessants, com constantment demostren la major part de científics amb les seves troballes. I, a més, poden establir un perillós precedent en altres treballs, en què hom valori més la seva projecció professional que els aspectes ètics, malgrat sigui a una escala molt menor. Fa uns quants dies va caure a les meves mans un altre treball de característiques similars.

TRES INVESTIGADORS DEL QUEBEC, Lió i Harvard han escrit un article a la revista *Frontiers in Human Neuroscience* on defensen la utilitat d’incrementar el potencial físic i mental dels soldats i policies estimulant el seu cervell. Es coneixen dues tècniques no invasives que permeten fer-ho: l’estimulació magnètica repetitiva i l’elèctrica. S’ha vist que aquestes tècniques, en funció de les zones del cervell on s’apliquen, permeten millorar transitòriament aspectes com ara la precisió motora i el to muscular, la capacitat de focalitzar l’atenció durant períodes més llargs de temps, el control de les respostes impulsives i agressives, el nivell de risc a assumir,

JOAN OLLER

la memòria de treball, la capacitat de planificació i, també, curiosament, la facultat de mentir de manera convincent. Aquestes tècniques s’han començat a aplicar en persones que han patit lesions cerebrals, amb l’objectiu de facilitar llur recuperació. Els resultats són molt positius, però la novetat d’aquest treball és que proposen d’utilitzar-les en persones sanes de dues professions molt concretes relacionades amb la “seguretat” interior i exterior, per incrementar llurs capacitats normals.

Els científics hauríem d’incorporar sempre un humanisme ètic més profund a les nostres propostes

ELS ASPECTES ÈTICS són ben evidents, per exemple pel que fa al control que exerceixen les elits dirigents sobre la població civil als països autoritaris a través dels cossos de seguretat, sobretot però no únicament en aquells on manca democràcia. Però en el seu treball els autors només dediquen tres frases als aspectes ètics, en les quals justifiquen que “ells no s’han d’ocupar d’això”. Discrepo. Els científics, com qualsevol altre professional la feina del qual pot tenir un impacte directe en la societat –estadistes, polítics, economistes, empresaris i un llarg etcètera d’altres activitats–, tenim una responsabilitat no només cap a nosaltres mateixos i la nostra progressió professional, sinó també, i de manera primordial, cap a la societat a la qual servim. Començava l’article dient que en ocasions “hauríem de mossegar-nos la llengua”. Rectifico: hauríem d’incorporar sempre un humanisme ètic més profund a les nostres propostes.